

אור מופלא

ארעות בגנים לאור תורת מרן אור שבעת הימים הבעל שם טוב ותלמידיו הק' זיע"א

שנהג' | גליץ קל"ה | פרשת חקת תשפ"ג

נראה אור

אמרות קודש ופנינים קדים על פרשת השבוע

דבר אל בני ישראל ויקחו אליך פרה אדומה תמימה (ט, יט) אין קיום לעולם בלי ישראל דכתיב

במדרש משל למה הדבר דומה לבן שפחה שטיגף פלטרין של מלך, אמר המלך תבא אמו ותקנח את הצואה, כך אמר הקב"ה תבא פרה ותכפר על מעשה העגל. הדמיון לבן שפחה, כי מפני ב' דברים א"א לגרש השפחה עם בנה, מפני שהשפחה נצרכת לשמוש בבית המלך, וגם מפני שאין בבנה דעת להכיר גודל החטא, וזהו הענין בישראל שחוטאים ח"ו, להענישים א"א מפני שאי אפשר בלעדם כי אין קיום לעולם בלי ישראל דכתיב (א) כי נער ישראל ואהבהו, ואף אם חוטא ח"ו הוא לא במרד ולא במזיד רק לכל העם בשגגה. (הרה"ק מקצצק א"א)

לקיים המצוות גם מבלי להרגיש מתיקות ולהבין טעמים

הבאר מים חיים הקשה אפר פרה אדומה הוא חוקה בלא טעם, והלא ר' משה הדרשן פירש טעמה 'תבא אמה ותקנח צואת בנה כך תבא פרה ותכפר על העגל, והגם שלפי פשוטו א"י קושיא כ"כ דעיקר החוקה הוא מה שמטוהר טמאים ומטמא טהורים. אכן לתרץ דבריו הק' אמר כ"ק מרן **אדמו"ר זצוקללה"ה הרי"י מווארקא**, דהנה חטא העגל היה חסרון אמונה שלא האמינו בה' המוציאם ממצרים ובמשה, ולא הוצרכו לעשות תשובת המשקל להיות באמונה חזקה, ולזאת צוה להם הקב"ה מצות פרה אדומה שהוא חוקה בלי שום טעם הנגלה, בכדי שיקיימו מצוה כזו אשר הוא בלא שום טעם מתוקף אמונתם, זה הוא מדברי ר' משה הדרשן תבוא אמה, היינו פרה אדומה שהוא מורה על תוקף אמונה, ותקנח צואת בנה, שתכפר על חטא העגל שהיה שמה חסרון אמונה, נמצא שזה הוא הטעם מחמת שאין לה טעם, ומחמת זה מכפר על חטא העגל. וכן פירש **א"א זקני** זצלה"ה הכתוב 'טוב טעם ודעת למדני כי במצותיך האמנותי, היינו שאותם האנשים אשר לא ירצו לעשות מצות ה' רק אם יגלה להם טעם המצוה וירגישו נעימות מתיקות עריבות ידידות המצוה, אז יעשו המצוה, ואם לאו לא יעשו חלילה, לאנשים כאלה לא יגלה להם, כי זה הוא חסרון אמונה, היתכן שעבד מלך יאמר למלך אם לא נתן לי עבודה אשר אהנה ממנה לא אעבוד, אין זה מדרך ארץ, וכמו"כ אם לא יחפוץ לעשות המצוה בלתי אם ירגיש טעמה, ולא כן צריך להיות, רק כשור לעול וכחמור למשא, היינו השור אין לו הנאה מהעול אשר עליו, והחמור ממשאו, כן האדם צריך לעשות המצוה מחמת גזירת המלך מלכו של עולם, ומצוות לאו ליהנות נתנו, וזה היה תפלת אדוננו דהע"ה, טוב טעם ודעת למדני, היינו טעם עריבות נעימות מתיקות המצוות, כי גם אם לא אדע הטעם אעשה המצוות מצד האמונה, כי במצותיך האמנותי. ולכן מבואר במדרי שאמר הקב"ה למשה לך אני מגלה טעם פרה אבל לאחר חוקה, היינו משרעה שלא היה בחטא העגל לא היה צריך לתיקון, לכן יגלה לו הקב"ה טעמה. ולאחרים חוקה, היינו אותם שהיו בחטא העגל לאותם פרה אדומה היא חוקה לתיקון חטאתם, ושבת לוי עכ"פ היו בזה העולם, משא"כ משרע"ה היה אז בגבוי מרומים. (שמח ישראל)

הוא יתחטא בו ביום השלישי ובוים השניעי יטהר ואם לא יתחטא ביום השלישי ובוים השניעי לא יטהר (ט, יט) התורה מטהרת האדם כמו אפר הפדה

יש בזה הפסוק רמז גדול כי אף בזמן שאין אפר פרה יוכל אדם לטהר א"ע כשדבק בהתמדת התורה ולומד ומלמד ע"מ לשמור ולעשות ולקיים, וכבר ארז"ל יומו של הקב"ה אלף שנים וכונתם כי הימים אשר היו בתחילת היצירה שברא הש"י שבעת ימי בראשית רומזים לוי אלפים שנה וחד חרוב הרומז לעולם שכולו שבת, הרי שכל יום מהימים האלה רמז לאלף שנה... והנה התורה נתנה באלף השלישי שהוא יום השלישי והמתחטא ביום הג' כלומר שמחטא ומטהר א"ע מהתורה הנתנה ביום הג' אזי ביום השביעי יטהר כי אז הגמור טהרתו בעוה"ב שהוא יום שכולו שבת, ואם ח"ו לא יתחטא ביום הג' אזי ביום הו' לא יטהר כי מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת. (שלי"ה הק')

ואשר הנחלים אשר נטה לשבת ער ונשען לגבול מואב (כא, טז) הירידה בעבודת ה' היא כדי להביא התחזקות בעבודה

ידוע מספיק"ק אשר מה שלפעמים האדם יורד במחשבתו חלילה באמצע התפילה ונופל במחשבתו מחשבות זרות והבלי עולם, הוא בכדי שיחזור תיכף בתשובה ויתחרט ויחזק עצמו בכונות התפילה וע"ז יש עליה להני"ק שנפלו בשבירה שיחזרו לקדושה. וזהו 'ואשר הנחלים' רומז על התפילה עדה"כ 'שפכי כמים לבך', נקרא תפילה בשם שפיקה, גם נקראת בשם 'נחל' כמ"ש 'הורדי כנחל דמעה', רומז לנו הכתוב אשר הגם שמכ"ז עצמו בקדושה ושופך שיח לפני המקום וכנחל דמעות ועכ"ז אשר נטה לשבת ער היינו אשר באמצע נוסח מדרך הטוב במחשבתו להבלי עולם מקום ישיבות היצה"ר הוא השונא הגמור, זהו בשביל יונשען לגבול מואב' שהיא למשען ולסעד להחזיק הני"ק אל גבול הקדושה של אב הרחמן ב"ה. (אמרי נועם, י"ד ח' תמח)

על כן יאמרו המושלים כראו חשבון (כא, כז) משה רבינו ע"ה הטביע בישראל הכח להבחין בין טוב לרע

בש"ס ב"ב מאי דכתיב ע"כ יאמרו המושלים וגוי המושלים אלו המושלים ביצרם בואו ונחשב חשבוננו של עולם הפסד מצוה כנגד שכרה ושכר עבירה כנגד הפסידה. "ל הלא המושלים ביצרם היא המעלות הגדולות שנאמרו באע"ה ובאלע"ה עבדו המושל בכל אשר לו ושליט שאמרו כמותו, והם אין צריכים עוד לחשוב חשבונות כאלו והכל גלוי לפניהם שאינם כלל בסוג אחד לחשוב אם זה יותר טוב או זה, אך נראה דהנה אוהב ושונא פסול לדין, כי לדון בדבר צריך שהיה הדין מופשט מכל נגיעה, ולכאורה אין יכול איש המוטבע בחומר לחשוב החשבון הזה הלא הוא מלא נגיעות ואינו יכול לראות לטעם לנכון. ונראה כי ירושה היא לאומה הישראלית מאבות העולם, באשר הם היו מופשטים מהחומר ולא היה להם שום נגיעה, הם פתחו הפתח לחשוב חשבוננו של עולם, ושוב כל ישראל יכולים ע"י סיוע המושלים הנ"ל. והנה ז' מלכי כנען הם ז' המדות הרעות האלה, וזה ע"י חשבה"י לשרש מתוכן המדות הרעות כנודע שהיו צריכים ישראל לנצחם ולשרש המדות האלה, ע"י חשבה"י לשרש מתוכם המדות הרעות, וזהו שיחון מלך האמורי שיושב בחשבון, ואמר כ"ק **אדמו"ר הרי"ם זצלה"ה מגור** ז"ע שזה הוא שיושב בקרב כל איש ומונעו לחשוב א"ע. והנה לכבוש את שיחון הנ"ל צריך לזה משרע"ה דוקא בכחו הגדול שהיה מופשט מכל חומריות לכבוש אותו כדי שע"י יוכלו אח"כ כל ישראל לכבוש אותו ולחשוב בחשבוננו של עולם, והבן. (שם משמואל, תרע')

אור חדש

אמרות קודש מרועי החסידות בדורינו

אמרות קודש

מכ"ק אדמו"ר מנאראל שליט"א

וירם משה את ידו ויק' את הסלע וגו' ויאמר ה' אל משה ואל אהרן יען לא האמנתם בי להקדישני לעיני בני ישראל לכן לא תביאו את הקהל הזה אל הארץ אשר נתתי להם (כ, א-ג) ונלאו כל חכמי לב להבין מה היה חטא מי מריבה, ומה סבר משה רבינו. הנה בתפילת גשם מזכירים זכות אבות, באברהם אומרים זכור אב נמשך וכו', 'בעבורו' אל תמנע מים. ביצחק אומרים, זכור הנולד וכו', זיהר גם הוא לשפוך לב כמים וכו', 'בצדקו' חון חשכת מים. ביעקב אומרים, 'בעבורו' אל תמנע מים. והנה במשרע"ה אומרים סגולת עת צמאו למים על הסלע הך ויצאו מים, 'בצדקו' חון חשכת מים. ולכאורה מהו השינוי לשון 'בעבורו' 'בצדקו', וביאר הגה"ק מהר"ם שפירא **מלובלין** זצוק"ל, דבמי שהיה בו מסירות נפש עליו מוחזר 'בצדקו', יצחק אבינו מסר נפשו בעקדתו, כלשון הפייט שם, 'ישחת להורו לשחטו לשפוך דמו כמים'. כמו"כ בשבטים שמסרו נפשם עקה"ש כנאמר שם, 'ותולדותם נשפך דמם עליך כמים', ג"כ אומרים בצדקם. **הנה** י"ל אמאי מזכירים במשה בצדקו, ומה טעם שמזכירים מי מריבה, דלכאורה גם הוא, אך יש להבין מדוע שינה משרע"ה מגזירת השי"ת. דאיתא בספיה"ק דנתיירא משה שיתעורר ח"ו קטרוג על בני"י, דמה הסלע שאין לו לב להבין בדבר ה', מצור יזוב מים. בני"י שיש להם לב להבין ולהשכיל אין יעברו את פי ה'. מתוך כך היכה הסלע בכדי למנוע הקטרוג, וזה מ"ש הפייטן 'על הסלע הך ויצאו מים', ע"כ מזכירין אצלו 'בצדקו', שמסר נפש על ישראל, ועונש בכך שלא נחל את הארץ, וזוהו הזכות מתפללים אנו להתברך בברכת הגשם, עכ"ל. **ואיתא** בספר **תפארת שמואל'** בשם הרה"ק מהר"י **מווארקא** זיע"א, דכוונת משרע"ה מה שלא דיבר להסלע אשר הסלע אינו בר עונש ובר זכיות אעפ"י שמע לדיבורו של משה ויצא מים, וישראל שהם בני עונשין ובני זכות, והם קשה עורף מלשמוע. ולזאת הכה הסלע, ומסר נפשו עבור ישראל כדי שלא יהיה קטרוג על ישראל. ועכ"ז נענש, כי אם לא היה מכה הסלע היו לוקחין ישראל מוסר לעצמם. וזה פירושו 'בצדקו', במס"ג שהיה מוסר נפשו עבור טובת ישראל שלא יהיה מקום למדה"ד לקטרג על ישראל, חון חשרת מים. **מסירות** נפש דמועילה לשבר גזירות ולפעול ישועות, מצינו גם בדברי"ק של **מרן מהר"ם מבעלזא** זיע"א, עה"פ ותקנא רחל באחותה ותאמר אל יעקב הבה לי בנים ואם אין מתה אנכי, ויחר אף יעקב ברחל וגו' אשר מנע ממך פרי בטן, פדרש דהנה על כל דבר שאדם רוצה לעשות שיעשה השי"ת בקשתו, צריך למסור נפשו ע"ז. אמנם לאו כל אדם יוכל למסור נפשו, כי אולי יסתכן ח"ו וישאר בלי חיות, רק הצדיק שהוא הורגל למסור נפשו בתפלתו הוא יוכל לפעול ע"י מסירות נפש. **המשך בעמוד ב'**

הרה"ק רבי צבי הירש מזידיטשוב זיע"א בעל העטרת צבי

אורו של רבינו הרה"ק רבי צבי הירש מזידיטשוב זיע"א הפציע לאביו הרב יצחק אייזיק מכפר סאפרין זצ"ל, נכדו של הגה"ק בעל ה'תוספות יום טוב' זיע"א, ולאמו הצדקנית מרת הינדא ע"ה. בהגיעו לפרקו נישא רבינו לרבנית הצדקנית מרת רחל פערל ע"ה. רבינו התופף ושאל מבארם של הרה"ק הרבי ר' ברוך ממעוזב זיע"א, הרה"ק המגיד מקאונץ זיע"א, הרה"ק הרבי מלובלין זיע"א, והרה"ק רבי משה לייב מסאטוב זיע"א. מתורתו של רבינו נדפסו הספיק'ק 'עטרת צבי' 'צבי לצדיק' 'פרי קודש הלולים' 'בית שארל' 'סור מרע ועשה טוב'. יוסף על עמיו ביום י"א לחודש תמוז שנת תקצ"א, ומנו"כ בידיטשוב.

רבינו נהג ללכת בחצות הלילה בלילות החורף לטבול בנהר ומחמת הכפור קפאו המים והבקיעו לו העט"צ פתח, ונכנס כל גופו בתוך הנהר המוקפא, וכך ערך תיקון חצות, פגע הזכירו לפניו מקשה לילד בסכנה גדולה, מיד לאחר מכן הלך דרכו לנהר ונכנס בכל גופו וערך תיקון חצות, כשרצה לצאת ראה שהפתח שהבקיע לו בתוך הנהר אבדה לו והוא בסכנת נפש ממש, מיד נשא בלבו תפלה לבורא העולמים: הרב"ע הרי כעת הזכירו לפני מקשה לילד, אבא ה' הריני מוסר נפשי ברצון תהא מיתתי כפרתי, ובלבד שאשה זאת תלד במהרה בנקל, אח"כ מצא הפתח ויצא בשלום, והעיד נכדו הרה"ק מראזאל זיע"א: אם תמצו לומר שתינוק זה שוקניי היה מוכן לפרוד מהעולם בשבילו היה איזה נשמה גבוהה וכו' הריני מעיד שבכל זידיטשוב לא היה פורק עול כמו האיש הלזה, ואם תחשבו שוקניי לא ידע מזה הריני מגיד לכם בתורת עדות שוקניי הק' ידע מה שגידל ממנו, עכ"פ חזינן שהיה מוכן למסור נפשו עבור עשיית טובה לכל יהודי ואפילו השפל שבשפלים, כשראה שיכול לצמוח איזה טובה ליהודי מכך ואפילו אם פורק עול הוא, בבחי' לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל.

♦ הווא היה אומר ♦
כי לך טוב להדות. הנה בדין תורה אם יכפור אדם בכל יא פטור, ומודה במקצת חייב. ובדיני שמים הוא להיפך, אם כופר הכל לומר: לא חטאתי - הוא חייב, ואם הוא מודה הוא פטור, כמאמר (שמ"ל כח, יג) 'מודה ועובד ירוחם'. וז"פ לך טוב להדות' - בהודאה.

רבינו נהג ללכת בחצות הלילה בלילות החורף לטבול בנהר ומחמת הכפור קפאו המים והבקיעו לו העט"צ פתח, ונכנס כל גופו בתוך הנהר המוקפא, וכך ערך תיקון חצות, פגע הזכירו לפניו מקשה לילד בסכנה גדולה, מיד לאחר מכן הלך דרכו לנהר ונכנס בכל גופו וערך תיקון חצות, כשרצה לצאת ראה שהפתח שהבקיע לו בתוך הנהר אבדה לו והוא בסכנת נפש ממש, מיד נשא בלבו תפלה לבורא העולמים: הרב"ע הרי כעת הזכירו לפני מקשה לילד, אבא ה' הריני מוסר נפשי ברצון תהא מיתתי כפרתי, ובלבד שאשה זאת תלד במהרה בנקל, אח"כ מצא הפתח ויצא בשלום, והעיד נכדו הרה"ק מראזאל זיע"א: אם תמצו לומר שתינוק זה שוקניי היה מוכן לפרוד מהעולם בשבילו היה איזה נשמה גבוהה וכו' הריני מעיד שבכל זידיטשוב לא היה פורק עול כמו האיש הלזה, ואם תחשבו שוקניי לא ידע מזה הריני מגיד לכם בתורת עדות שוקניי הק' ידע מה שגידל ממנו, עכ"פ חזינן שהיה מוכן למסור נפשו עבור עשיית טובה לכל יהודי ואפילו השפל שבשפלים, כשראה שיכול לצמוח איזה טובה ליהודי מכך ואפילו אם פורק עול הוא, בבחי' לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל.

רוב ימיהם אחר עסקי מעשה הבהמה, 'מעלה גרה' שמעלה את המעות שלו המכונה בשם גרה, [כטעם (שמות ל, יג) עשרים גרה השקל] שנותן אותו לצדקה וחסד. וגם מפריס פרסה: מלשון (ישעי נה, י) 'פרוס לרעב לחמך' דמקרב בנייתא. ואלו שני סימנים, הם סימני טהרה לאנשים פקוטים. ואם חסר אחד - טמא.

פעם אחת בא לרבינו עני הגון אחד, ויתנצל לפניו כי יש לו שתי בנות שהגיעו לפרקן, ולרש אין כל כדי להשיאן. וביקש מרבינו שיאמר לו מספרים כדי שיציג על הלוטריא. ואמר לו רבינו: כי שלשה מספרים קשה לו הצירוף, רק מספר אחד יוכל להגיד לו, ויאמר לו האיש: מה בצע במספר אחד, ויפצר בו האיש הרבה, ולא יכל רבינו להתאפק, והלך לחדר מיוחד ושהה שם שני שעות תמימות, ואח"כ חזר לחדר הראשון ואמר לו שלשה מספרים, וגם אמר לו את מכסת הכסף אשר יציג על הלוטריא, וגם שהוא יהיה שותף, ואחר שתי שעות בא האיש ההוא ובידו סך שמונה עשרה מאות רובל כסף, והניחו על השלחן לפני רבינו, ואמר לו: כי זכה בגורל סכום הזה, ונתן לרבינו תשע מאות ולעצמו לקח תשע מאות.

פעם בעת שהתחנן רבינו על הגאולה, אמר בדרך מליצה, אם ימצא עוד אדם אחד מישראל, בגלות המר הזה, אשר יקום בבוקר וילמוד פרק משניות או דף גמרא, או יאמר ספר תהלים, גם זה סגי שייצילנו ה' מהרה מן הגלות הזה וישענו.

פעם אחת שכח רבינו בלילה את האירצייט של אמו הצדקנית ע"ה, ובאה אליו אמו בלילה ואמר לו בני, את הקדיש שלא אמרת אני מוחלת לך וגם את המשניות שלא למדת ג"כ אני מוחלת לך רק מה שלא נתת תיקון זה לא אוכל למחול, ונבהל ושלח תיכף לאנשי שלומו ולמד משניות ולא אמר קדיש ונתן להם תיקון.

בשנת תקצ"א, בעת ששלטה החוליה רע רח"ל, הגיע יום אחד לרבינו מכתב מרורים מאנשי שלומו על חזק החולאת רח"ל. ונמסרו לו המכתבים בבית מדרשו, בעמדו עוד מעוטף בטלית ותפילין, ותציקהו רוחו בצערן של ישראל, ובצאתו מביהמ"ד מעוטף בטלית ותפילין כמנהגו, ובעברו לפני המזוזה נתן ידו עליה, אמר: 'הריני כפרת כל ישראל'. ובשב"ק שלאח"י בלבשו הטלית של שבת קודם התפילה, והנה ראה כי יציעה אותה נפסלה, והוכרח לקחת הטלית של חול. ואמר אז: הנה בשבוע הבאה יהיה איזה חדשות, ובשבוע הבאה נפטרה וזגתו הרבנית ע"ה בהחוליה רע רח"ל, ואח"כ נחלה הוא בעצמו בהחולאת, ולא היה יכול לשבת בסעודה שלישית. ובשבוע שלאחריה תקפה החולאת לא עליו, ובעשירי לחודש תמוז, שאל לחתנו הק' מראזאל: אם אדם רשאי למצוא בעצמו איזה מעלה טוב? וחתנו המציא לו תיבך ע"פ התורה כי רשאי, ואחר זמן מה אמר לחתנו הנ"ל, הן בקדתי כל שנותי, וחפשותי מכל צד, ולא מצאתי בי שום מעלה, רק מה שהשאתי ארבעים יתומים, ובכל עת שעשיתי

המשך מעמוד א' והנה רחל החזיקה א"ע במדרגה פחותה שא"א לה למסור נפשה בתפלתה, ע"כ ביקשה מיאע"ה, כיון שהיא יודעת שהוא צדיק גמור ויוכל למסור נפשו בשבילה, ע"כ אמרה י'בה לי בנימין, ר"ל, התפלל בעדי כמו שפירש"י ז"ל. ואם תאמר למה אין אני מתפללת בעצמי, לזה קאמרה 'זאם אין' - ר"ל אם אין אתה מתפלל בעדי, רק שאני בעצמי אמסור נפשי בתפילתי, אז יש לדאוג שימתה אנכי כנ"ל.

בא וראה עד היכן מסר משה רבינו ע"ה את נפשו עבור בניי בחייו וגם הקריב את נפשו במוותו. וזה י"ל דבכאן איתא שמה שמשרע"ה נענש שלא יכנס לארץ ישראל היתה עבור החטא של מי מריבה. ואילו במקום אחר איתא ב' טעמים אחרים, א. לפי שאמר למה הרעותה לעם הזה וכו', כדאיתא (פנדרין ק"א, א) ועל דבר זה נענש משה רבינו, שנאמר ומאז באתי אל פרעה לדרב בשמך הרע לעם הזה, אמר לו הקב"ה, חבל על דאבדין ולא משתכחין, הרי כמה פעמים נגלית על אברהם יצחק ויעקב באל שדי ולא הרהרו על מדותי, וכו', ועכשיו אתה אומר לי והצל לא הצלת את עמך עתה תראה את אשר אעשה לפרעה, במלחמת פרעה את רועם, ואי אתה רואה במלחמת שלשים ואחד מלכים. טעם נוסף איתא במדרש, משום מתי מדבר (מדרש זהב דברים ב, ט) כדאיתא שם, כי לא תעבור את הירדן הזה, אמר לו הקב"ה למשה, אם אתה נקבר כאן אצלך, בזכותך הן באין עמך. א"ר לוי למה הדבר דומה, לאחד שנתפזרו מעותיו במקום אפילה, אמר אם אומר אני האירו לי שאקבץ מעותי אין בריה משגחת עלי, מה עשה, נטל זהוב אחד והשליך בתוכם, והתחיל צווח ואומר האירו לי, זהוב אחד היה לי ונפל ממני כאן, והאירו לו, מה עשה, במשנת אלו את זהובי באר להן בתיכם, המתניו לי שלאקט את המעות, וליקטן, זכור להזהב בתקלטו המעות, כך אמר לו הקב"ה למשה, אם נקבר אתה אצלם במדבר הן באים בזכותך, ואת בא בראשם.

אפשר לומר דכולהו טעמא חדא היא, והכל מתבטא כח מסירת נפשו של משה רבינו. במי מריבה כדפירשנו לעיל שמסר נפשו לטובת בני ישראל למנוע קטרוג מהם. במצרים שאמר למה הרעותה, שנכנס בעובי הקורה להציל בני ישראל בצער שיעבוד גלות מצרים, אף על פי שידע שיכול הוא להפסיד מלהיכנס לארץ ישראל. וגם מסר משה רבינו את עצמו לשכון בתוכם ולהגין בעדם כדי שלעתיד לבא יבואו הם בזכותו, כדמבואר במדרש. **ונפלאים** הם הדברים הנאמרים ע"ד"ש בשם הבעש"ט הק' זיע"א, שביאר ענין הנאמר בתיקו"ז 'אתפשטותיה דמשה בכל דרא ודרא ובכל צדיק וצדיק' מפני שכמו שבחיינו היה מוסר נפשו עבור ישראל, כמאמרם, את תשא חטאתם ואם אין וגו', כן אחר פטירתו בא לתקן כל חכם וצדיק, ועל ידו מתקן כל הדור. דאותו צדיק שבחיינו היה עבודתו ותפלתו תמיד על הדור, אז אפילו אחר פטירתו מחזיק במדותיו, ובא לתקן הדור ע"י שילמוד להם תורה וכו'.

ובחינה זאת איתא בתפארת שלמה דמבאר גדל מידת הצדיק המוסר נפשו עבור כלל ישראל. ומפרש דברי הגמרא כל הדין אמר לאמיתו נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית. פירוש שדן בעצמו דינם של בניי, ומקבל על עצמו מסירת נפשו עבורם, אז הוא שותף להקב"ה במעשה בראשית. וזה שאמר (שמות יח, יג) וישב משה לשפוט את העם, פירוש, שלקח המשפט על עצמו בעבור בניי, ויעמוד העם על משה, אז היתה לעם תקומה ע"י משה. (ליל שב"ק חקת תשע"ז פ"ק, קובץ יבית ועד לחכמים)

♦ זכותו יגן ערלינו ועד כר ישראל ♦
מקורות: אבקת רכילים, אוצר החיים, אור מלא, ירח בימי צדיק, עשר קדושות